

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ TMS VE TFRS'YE BAKIŞ AÇILARI VE ALGILARI ÜZERİNE OSMANIYE İLİNDE YAPILAN BİR ÇALIŞMA

Study on Osmaniye on Perspective and Perceptions of Accounting Professional Members of TMS and TFRS

Öğr. Gör. Süleyman ERASLAN

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Bahçe Meslek Yüksekokulu, seraslan@osmaniye.edu.tr
Bahçe/Osmaniye

Eraslan, S. (2018). "Muhasebe Meslek Mensuplarının TMS ve TFRS'ye Bakış Açılı ve Algıları Üzerine Osmaniye İlnde Yapılan Bir Çalışma", International Journal of Academic Value Studies, Vol:4, Issue:22; pp:934-943

Makale Türü: Araştırma Makalesi

ARTICLE INFO

ÖZ

Article History

Makale Geliş Tarihi

Article Arrival Date

30/10/2018

Makale Yayın Kabul Tarihi

The Published Rel. Date

30/10/2018

Anahtar Kelimeler

Muhasebe Standartları,

Türkiye Muhasebe

Standartları, Türkiye

Finansal Raporlama

Standartları

Keywords:

Accounting Standards,

Turkish Accounting

Standards, Turkish Financial

Reporting Standards

Ülkelerin farklı ekonomik, politik, sosyal ve kültürel çevre şartları nedeniyle yıllarca farklı ülkelerdeki işletmeler farklı muhasebe uygulamalarıyla karşı karşıya kalmış, muhasebe uygulamalarına yön veren düzenlemeler ülkelerin meslek örgütleri tarafından karşılanmıştır. Ancak uluslararası ticaretin ve çok uluslu şirketlerin sayılarının artması nedeniyle ülkelerdeki muhasebe sistemlerinin standardizasyonu ihtiyacı doğmuş ve evrensel bir muhasebe dili arayışı nedeniyle 1973 yılında IASC kurulmuştur. Türkiye'de şirketlerin halka açılması, hisse senetlerinin dünya borsalarında işlem görmesi ve uluslararası ticari ilişkilerin önemli boyutlara ulaşması, IAS'e uygun mali raporların kullanılmasını ön plana çıkartmıştır. Bu nedenle, ülkemizdeki muhasebe standartlarının UFRS ile uyumunun sağlanması kaçınılmaz hale gelmiştir. Türkiye bu yola girmiş olup uygulamanın başarılı olması için meslek mensuplarının TMS ve TFRS konusundaki farkındalıkları büyük öneme sahiptir. Osmaniye ilinde faaliyet gösteren SM ve SMMM'lerin standartlara bakış açılarının araştırıldığı bu çalışmada elde edilen sonuçlar meslek mensuplarının Türkiye'deki tüm işletmelerin TMS ve TFRS uygulamalarına geçmesi için gerekli şartların yeterli olgunluğa erişmediği, tam olarak uygulamaya konmasıyla denetimin kolaylaşacağı ve finansal tabloları okumanın ve anlamının daha kolay olacağı algılanmaktadır.

ABSTRACT

Due to the different economic, political, social and cultural environmental conditions of the countries, the enterprises in different countries have been faced with different accounting practices for many years and regulations accounting practices have been met by the professional organizations of the countries. However, due to the increase in numbers of international trade and multinational corporations, the need for standardization of accounting systems in the country has arisen and the IASC was established in 1973 due to the quest for a universal accounting language. The public offering of the company in Turkey, traded on world stock exchanges and reach important dimension of international trade relations, has increased its use of appropriate financial reports to the IAS to the fore. For this reason, it has become inevitable for accounting standards in our country to be compatible with IFRS. Turkey entered this way in order to be successful, fort his reason it is of great importance to be aware of the application by members of IAS and IFRS. Osmaniye SM operating in the province and that SMMM of access to adequate maturity of the necessary conditions of this study, a professional obtained in the investigation of open standards glance to pass all the business of the IAS and IFRS practice in Turkey, it is easier to control through full implementation and to read financial statements and understand more it is perceived to be easy glance operates in the province of Osmaniye he results obtained are professionals of all the firms access to sufficient maturity of the necessary.

1.GİRİŞ

Küresel muhasebe standartları vizyonu kamuya G20, Dünya Bankası, IMF, Basel Komitesi, IOSCO ve IFAC dahil olmak üzere birçok uluslararası kuruluşlar tarafından desteklenmektedir. IFRS sermaye şirketlerine yüksek kalitede güvenilir bilgi sağlayan can damarıdır. Muhasebe bir işletmenin finansal performansını açıklamak için şirketlere, düzenleyicilere ve yatırımcılara standart bir yol sağlar. Muhasebe standartları mali tablolar hazırlarken standardizasyonu sağlayarak kurallara uymak

durumundadır. Kamu borsasında hisseleri kote olmuş şirketler standartlara uygun mali tablolar düzenlemesi gerekmektedir. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS), geliştirilen standartlarla gelişen ve gelişmekte olan ekonomilerdeki halka açık şirketlerin finansal performansını geliştirmek için mali tablo kullanıcılarına diğer şirketlerle karşılaştırma imkanı verir. UMSK ve UFRS kuruluşun hedefi dünyadaki finansal piyasalarda şeffaflık, hesap verebilirlik ve verimlilik getirmek küresel finansal raporlama standartlarının tek bir set geliştirmektir. Bu standartlar, küresel ekonomide güven, büyüme ve uzun vadeli finansal istikrarı teşvik ederek kamu yararına hizmet vermektedir.

Ülkemizde muhasebeyi yönlendiren çeşitli düzenlemeler vardır. Bu düzenlemelerin başlıcaları Türk Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, Sermaye Piyasası Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu Tebliği, Bankacılık Kanunu ve Bankalar Tekdüzen Hesap Planı ve Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları'dır.

Türkiye'de Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sermaye Piyasası Kurulu, Bankalar ve Borsa İstanbul (BIST)'e kote Türk şirketlerinin 2002 yılından bu yana UFRS göre raporlarını hazırlamaları gerekmektedir. Ayrıca 2011 yılından sonra Türk Muhasebe Standartları Kurulu görevini Kamu Gözetimi Kurumu devretmiş, yeni Ticaret Kanunu Kamu Gözetimi Kurumu denetim ve finansal raporlama standartlarına ilişkin tek yetkili kurul olduğu 2012 yılında yürürlüğe girmiştir. Bankalar ve Borsa İstanbul (BIST)'e kote Türk şirketlerinin yanı sıra Bakanlar Kurulu tarafından yetkilendirilmiş işletmelerin UFRS 2012 yılından beri raporları hazırlamaları gerekmektedir.

Ülkelerdeki farklı muhasebe uygulamaları hem uluslararası faaliyetlerde bulunan işletmeler hem yatırımcılar hem de profesyonel muhasebeciler ve meslek örgütleri için problemlere yol açmaktadır. Bu nedenle birçok uluslararası ve bölgesel örgüt ülkeler arasındaki muhasebe uygulamaları arasındaki farklılıkları giderecek yollar aramaktadır. Bu kurullardan en önemlisi Uluslararası Muhasebe Standartları Kuruludur (IASB). Kurul; kamu yararına, genel amaçlı finansal tablolarda, şeffaf ve karşılaştırılabilir bilgiyi gerekli kılan, tek ve yüksek kalitede, anlaşılabilir ve uygulanabilir dünya çapında muhasebe standartları geliştirmeye amaçlamaktadır.

Ancak IASB bu standartlara uyulması konusunda yaptırım gücüne sahip değildir. Ancak bütün dünyanın izlediği bir komitedir. IASB'in amaçları, kamu yararına, dünya sermaye piyasaları katılımcıları ve diğer karar vericiler için finansal tabloların hazırlanmasında ve sunulmasında uyulması gereken muhasebe standartlarını oluşturmak ve yayınlamak; bunların dünya üzerinde genel kabul görmelerini sağlamak ve uygulamalarını geliştirmektir.

Muhasebe meslek mensupları muhasebe standartlarını uygulamada en önemli görevi üstlenmiş durumdadır. Standartların meslek mensupları tarafından doğru bir şekilde yorumlanması ve uygulanması büyük önem taşımaktadır. Bu meyanda Osmaniye ilinde faaliyet gösteren meslek mensuplarının standartlarla ilgili düşünceleri ve bakış açılarının belirlenmesine yönelik bir araştırma yapılmıştır.

2. LİTERATÜR ÇALIŞMASI

Bu alanda 2005 yılından bu yana pek çok çalışma yapılmış olup, bu çalışmalardan çıkan sonuçları aktaracak olursak;

Kurcan, Uyar ve Tetik (2013), Muhasebe meslek mensuplarının UFRS'ye bakış açıları ve farkındalık düzeyleri üzerine Antalya ve Alanya'da yapılan bir çalışmada meslek mensuplarının bilgi düzeylerinin sınırlı ve düşük olduğu, muhasebe standartlarının zor, karmaşık ve uygulanmasının zor olduğu algısı ortaya çıkmıştır.

Bengü (2014), Muhasebe meslek mensuplarının finansal raporlama standartlarına bakış açılarının ampirik olarak değerlendirilmesine yönelik Niğde ilinde yapılan çalışmada TFRS'in çok sık değişmesinin finansal tabloların hazırlanmasında uyum sorunun ortaya çıkacağı, bu standartların uygulanmasıyla Türkiye'de muhasebe mesleğine verilen önemin artacağı, ayrıntılı değerlendirme ölçütlerinin kullanılması uygulanabilirliğini güçlendirebileceğini ve standartların uygulamadaki başarı şansı için etik değerlerin ön plana çıktığı algı farklılığı ortaya konmuştur.

Abdioğlu, Kılıç ve Yavuz (2014), Muhasebe standartlarını uygulanma sürecinde muhasebe meslek mensuplarının standartlara bakış açılarının ve mesleki yetkinliklerinin incelenmesi üzerine Balıkesir ilinde yapılan bir çalışmada, muhasebe standartlarının uygulanma sürecinde mesleki performans düzeyini olumlu etkilediği hem akademik faaliyetlere hem de çeşitli eğitimlere katılımlarını artırdığı, standartlara geçiş sürecinde yaşanan sorunlara rağmen standartların muhasebe alanında ortak bir dil oluşturarak uygulama birliğini güçlendirdiğini, finansal raporların daha ayrıntılı hale gelmesi ve bilgi aktarımının daha gerçekçi olmasının sağladığı faydalar da standartlara bakış açılarını olumluya çevirmiştir. Ek olarak meslek mensuplarına üniversite, meslek odaları vb. kurumların sağladıkları bilgiler standartları daha iyi anlama ve uygulama açısından olumlu olacağı kanaatleri bildirilmiştir.

Çankaya ve Hatipoğlu (2011), Türkiye’de muhasebe standartlarının uygulanabilirliğini faktörlerin meslek mensuplarınınca değerlendirilmesine yönelik bir araştırmaya göre; Ülkemiz ekonomik yapısının temelini oluşturan KOBİ olarak bilinen işletmelerin ihtiyacına uygun, ülkemiz gerçeklerine uygun ve meslek mensuplarınınca kolayca anlaşılacak bir KOBİ TFRS (KOBİ Muhasebe Standartları) çalışmasının ilgili tüm çevrelerden kamuoyu görüşü alınarak tamamlanması, bu çerçevede Muhasebe Sistemi Genel Tebliği ve eki Tekdüzen Hesap Planı’nın gözden geçirilerek revize edilmesi gerekmektedir. Bu süreçte meslek mensuplarının UMS/UFRS ilke ve uygulamalarına ilişkin bilgi ve tecrübe eksikliklerinin ortadan kaldırılması için eğitim çalışmalarının yapılması zorunludur. Standartların uygulanmasına yönelik ortaya çıkabilecek kültürel bir takım bakış açıları veya alışkanlıklardan doğabilecek tutarlı ve doğru olmayan uygulamaların önüne geçilebilmesi için yeterli eğitim, rehberlik ve danışmanlık hizmeti fırsatlarının ilgili kurum ve taraflarca sürekli olarak sunulması gerekmektedir.

Hatunoğlu, Uçaktürk ve Kılılı (2013), Türkiye finansal raporlama standartlarının bilinirlik düzeyi üzerine Kahramanmaraş’ta bir alan çalışmasına göre; K.Maraş’taki KOBİ’lerdeki sorumlu muhasebecilerin tam manasıyla bilgi sahibi olmadıkları ama işletmeler için faydalarının olduğunu, TFRS’nin getireceği değişiklikler için hazırlık yapan ve yapmayan grupların olduğu, anlaşılmasının ve yorumlanmasının zaman alacağı üst düzey mesleki bilgi gerektirmesi en büyük iki sorun olarak belirlenmiştir.

Fidan ve Cinit (2013), Türkiye Finansal Raporlama Standartları kapsamında KOBİ Muhasebe Standartlarının Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Algı Düzeylerinin Tespitine Yönelik Uygulama Eskişehir Örneği çalışmasında, meslek mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS hakkında az bilgiye sahip oldukları, TFRS uygulamasının zorunlu olmasıyla mesleğin zorlaşacağını ve iş yüklerini artıracığı, ayrıca Tek Düzen Hesap planının yetersiz kalacağı düşüncesindedirler.

Can ve Gör (2011), Türkiye finansal raporlama standartlarının meslek mensupları arasında bilinirlik düzeyini ölçmeye yönelik bir araştırma (Ankara ve Çankırı illeri örneği) göre, Meslek mensupları TMS hakkında yeterli bilgiye sahip ve aynı zamanda Standartlar üzerinde yapılan değişiklikleri yakından takip ettiklerini ancak, standardın dilinin yeterince açık olmadığı, meslek mensuplarının devamlı bir eğitime tabi tutulması gerektiği ayrıca standartlar ile birliktelik sağlanacağını denetim mekanizmasının daha iyi işleyeceği düşüncesindedirler.

Uşul ve Özdemir (2007), Türkiye Finansal Raporlama Standartları Uygulamasında Geline Aşama ve Göller Bölgesi Kobi’lerinde Muhasebeden Sorumlu Yöneticilerin Bakış Açuları adı çalışmada, söz konusu bölgede KOBİ’lerin muhasebeden sorumlu yöneticilerinin standartlar konusunda tam anlamıyla bilgi sahibi olmadıkları, ancak yararları konusunda olumlu görüşlere sahip oldukları çalışmayla ortaya çıkarılmıştır. Ancak muhasebeden sorumlu yöneticilerin eğitim düzeyleri farklılaştıkça standartların finansal tabloların hazırlanmasına ve sunulmasına etkilerini ölçen ifadelerle bakış açılarının değiştiği gözlemlenmektedir

Elitaş, Karakoç ve Özdemir (2011), Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartları adlı çalışmada; TMS hakkında meslek mensuplarının eğitime ihtiyacı olduğunu ancak verilen eğitimlerin yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra meslek mensupları TMS’nin uygulamaya konmasından sonra mevcut vergi mevzuatlarında değişiklikler meydana geleceğini düşünmektedirler.

Yelve Erdem (2015), Muhasebe Meslek Mensuplarının UFRS Hakkındaki Farkındalık Düzeylerinin Tespiti: Bolu ili örneği çalışmasında; meslek mensuplarının, UFRS’nin finansal raporlamaya olan güveni artıracığına, muhasebe sürecinde yapılan hataların azaltılmasında etkili olacağına, işletme sahiplerinin bağımsız denetime göstereceği direnci azaltacağına, standartların yöneticilerin almış oldukları kararların kalitesini artıracığına inanmakta oldukları tespit edilmişlerdir.

3. ALAN ARAŞTIRMASI

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu araştırmanın amacı Osmaniye ili ve ilçelerindeki faaliyet gösteren bağımsız olarak çalışan Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odasına kayıtlı olan meslek mensuplarının Türk Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına nasıl baktıklarını tespit etmek ve uygulamaya hazır olup olmadıklarını değerlendirmektir. Bu konu üzerine meslek mensuplarına bir anket yapılmış olup, söz konusu anket yüz yüze yapılmıştır. Bu anket meslek mensuplarının demografik özellikleri, standartlar konusundaki bilgi düzeyleri, standartların anlaşılıp anlaşılmadığı, uygulama sürecindeki engellerin neler olduğu, beklentilerinin ve önerilerinin neler olabileceği gibi sorulardan oluşmaktadır. Daha önce (2013 yılı) Antalya ve Alanya’da faaliyet gösteren meslek

mensuplarına Dr. Öğr. Üyesi Fatma KURCAN vd. tarafından uygulanan anket soruları örnek alınarak Osmaniye ilinde kullanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni, Örneklem Seçimi ve Sonuçların Değerlendirilmesi

Araştırmanın evreni Osmaniye Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odasına kayıtlı meslek mensuplarıdır. Toplam meslek mensubu sayısı 152 olup, bunun 136'sı SMMM ve 16'sı SM'dir. Bunların filen çalışanı 116 olup, çalışmayan meslek mensubu ise 36'dır. Tesadüfi örneklem olarak seçilen 100 kadar meslek mensubuna anket soruları verilmesine rağmen sadece 52'sinden cevap alınabilmektedir. Cevaplanan anket oranı yaklaşık yüzde 52'dir. Anket sorularına cevap verenlerin 49'u SMMM ve 3'ü ise SM'dir. Meslek mensuplarının TMS ve TFRS bakış açılarının değerlendirilmesi ile ilgili sorularda beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde "SPSS" istatistik programı kullanılmıştır. Analizde frekans dağılımları tespit edilmiştir. Ayrıca toplanan veriler güvenilirlik analizine tabi tutulmuştur. Literatürde güvenilirliğinden bahsedebilmek için alfa katsayısının (Cronbach alpha değeri) pozitif ve 0,70'den yüksek olmasının ölçeğin güvenilirliği için yeterli olduğu ifade edilmektedir (Hair vd., 1998: 118). Elde edilen verilerin güvenilirliği için hesaplanan Cronbach alfa değeri % 77,2 olarak belirlenmiştir. Nitekim sosyal bilim araştırmalarında minimum güvenilirlik düzeyinin %70 olması gerektiği ifade edilmektedir (Özulucan vd, 2010: 49). Bu oran sosyal bilimler alanında yapılan araştırmalarda yüzde 70 olarak yeterli görülen oranın üzerindedir.

3.3. Araştırmanın Bulguları

Tablo 1. Demografik Özellikler

		Frekans	Yüzde(%)			Frekans	Yüzde(%)
Yaş	20-34	8	15,4	Mesleki Tecrübe Yılı	0-5	10	19,2
	35-44	15	28,8		6-10	8	15,4
	45-54	20	38,5		11-15	11	21,2
	55+	9	17,3		16-20	7	13,5
	Total	52	100		21 ve üzeri	16	30,8
Ünvanlar	SM	3	5,8	Cinsiyet	Total	52	100
	SMMM	49	94,2		Kadın	11	21,2
	Total	52	100		Erkek	41	78,8
					Total	52	100

Tablodan da görüldüğü gibi ankete katılanların çok azı yüzde 5,8'i SM, yüzde 94,2'si de SMMM'dir. Meslek mensuplarının genelde 11-15 yıl ve 21 yıl üzeri tecrübeye sahiptirler. Ankete katılanların yüzde 19,2'si 0-5 yıl, yüzde 15,4'ü 6-10 yıl, yüzde 21,2'si 11-15 yıl, yüzde 13,5'i 16-20 yıl ve yüzde 30,8'i ise 21 ve üzeri tecrübeye sahiptir. Araştırmaya katılanların yaş ortalaması 45-54 yaş aralığındadır. Ankete göre yüzde 15,4'ü 20-34 yaş, yüzde 28,8'i 35-44 yaş, yüzde 38,5'i 45-54 yaş ve yüzde 17,3'ü ise 55 ve üzeri yaşadadır. Ankete katılanların cinsiyet dağılımı yüzde 21,2'si kadınlar ve yüzde 78,8'i de erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 2. UMS, UFRS, TMS ve TFRS Uygulamalarını nasıl tanımlarsınız

	Frekans	Yüzde
Basit	1	1,9
Anlaşılır ve uygulaması kolay	14	26,9
Zor	5	9,6
Karmaşık ve uygulaması zor	27	51,9
Fikrim yok	5	9,6
Toplam	52	100,0

Tablodan da görüldüğü üzere; meslek mensuplarının yüzde 1,9'u standartların uygulamasının basit, yüzde 26,9'u anlaşılır ve uygulaması kolay, yüzde 9,6'sı zor, yüzde 51,9'u karmaşık ve uygulaması zor ve yüzde 9,6'sının ise fikrinin olmadığını beyan etmiştir.

Tablo 3. Danışmanlık ve/veya denetim hizmeti verdiğiniz işletmelerden UMS/UFRS, TMS/TFRS'ye tabi mükelleflerin var mı?

	Frekans	Yüzde
Evet	11	21,2
Hayır	41	78,8
Toplam	52	100,0

Ankette katılan meslek mensuplarının muhasebe standartlarına tabi mükellefi bulunup bulunmadığı sorusuna; yüzde 21,2'si evet, yüzde 78,8'si ise hayır cevabı vermişlerdir.

Tablo 4. Cevabınız Evet ise UMS/UFRS, TMS/TFRS uygulamalarını gerçekleştirirken ne tür sıkıntılarla karşılaşıyorsunuz?

		Frekans	Yüzde
Geçerli	Bilgi Eksikliğinden Kaynaklanan Sıkıntılar	6	11,5
	Kavram Karışıklığından Kaynaklanan Sıkıntılar	1	1,9
	Gereksinim Tam Olarak Giderilmemesinden Kaynaklanan Sıkıntılar	2	3,8
	Herhangi Bir Sıkıntı İle Karşılaşmıyorum	2	3,8
	Toplam	11	21,2
Cevapsız	Sistem	41	78,8
Toplam		52	100,0

Ankete katılan meslek mensuplarının standartları gerçekleştirirken yaşanan sıkıntılar; yüzde 11,5'i bilgi eksikliğinden kaynaklanan sıkıntılar, yüzde 1,9'u kavram karışıklığından kaynaklanan sıkıntılar, yüzde 3,8'i gereksinimi tam olarak giderilememesinden kaynaklanan sıkıntılar ve 3,8'i ise herhangi bir sıkıntıyla karşılaşmadığını belirtmiştir.

Tablo 5. Ofisinizde muhasebe ve finansal raporlama standartlarının getireceği değişiklikler konusunda herhangi bir hazırlık çalışması yaptınız mı veya planlarınız arasında böyle bir çalışma var mı?

	Frekans	Yüzde
Evet	17	32,7
Hayır	35	67,3
Toplam	52	100,0

Ankete katılan meslek mensupları arasında standardın getireceği değişiklikler konusunda hazırlık yapıp yapılmadığı sorusuna; yüzde 32,7'si evet, yüzde 67,3'ü ise hayır cevabını vermişlerdir.

Tablo 6. Ne tür bir hazırlık çalışması yapmaktasınız? Lütfen belirtiniz...

		Frekans	Yüzde
Geçerli	Eğitim	3	5,8
	Tüm hesaplar alt hesaplar ile düzenlenmesi	1	1,9
	Seminer düzenlenmesi	1	1,9
	Toplam	5	9,6
Cevapsız	Sistem	47	90,4
Toplam		52	100,0

Ankette meslek mensuplarına ne tür hazırlık çalışması yapıldığı sorulduğunda; yüzde 5,8'i eğitim, yüzde 1,9'ü tüm hesapların alt hesaplarla düzenlenmesinin gerekli olduğunu, yüzde 1,9'u ise seminer düzenlenmesi gerektiği, yüzde 90,4'ü nün ise herhangi bir hazırlık çalışması yapmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 7. TMS ve TFRS uygulama sürecinde en önemli engel nedir?.

	Maliyetler	Eğitim Düzeyi	İç Raporlama ve Dış Raporlamanın Uyumsuzluğu	Vergi Sistemine Uymayan Düzenlemelerin Varlığı	Tekdüzen Muhasebe Sistemi
Geçerli	2	27	12	25	6
Cevapsız	50	25	40	27	46

Tablo incelendiğinde TMS ve TFRS uygulama sürecindeki en önemli engellerin ankete katılan meslek mensuplarınca eğitim düzeyi ve vergi sistemine uymayan düzenlemelerin varlığıdır.

Soru No	Anket Soruları
1	TMS ve TFRS genel bilgileri ve uygulamaları hakkında gerekli donanıma sahip olduğumu düşünüyorum ve kendimi yeterli buluyorum.
2	Mesai arkadaşlarımla TMS ve TFRS genel bilgileri ve uygulamaları hakkında gerekli donanıma sahip olduğumu düşünüyorum.
3	Genel olarak TMS ve TFRS uygulamaları hakkında soru işaretlerim bulunmaktadır.
4	Meslektaşlarımla TMS ve TFRS hakkındaki bilgi düzeyimin benden daha iyi olduğuna inanıyorum.
5	Türkiye'deki tüm işletmelerin TMS ve TFRS uygulamalarına geçmesi için gerekli şartların yeterli olgunluğa eriştiğine inanıyorum.
6	TMS ve TFRS uygulamalarına geçişte zorlanacağımı hiç sanmıyorum.
7	Osmaniye'de TMS ve TFRS uygulamalarına geçişte sorun yaşanacağını düşünmüyorum.
8	Türkiye genelinde TMS ve TFRS uygulamalarında sıkıntı yaşanacağına dair endişelerim var.
9	TMS ve TFRS uygulamalarına geçmeden önce muhasebe meslek elemanlarına yeterince bilgi verildiğini düşünüyorum.
10	Meslek elemanlarının uygulamalar hakkında yeterli pratiği olmadığını düşünüyorum.
11	Muhasebe standartlarının tüm işletmeler için uygulanmasının gereksiz olduğunu düşünüyorum.
12	Muhasebe standartları uygulaması meslek mensuplarının iş yükünü arttıracaktır.
13	Muhasebe standartları için hazır değilim ancak zaman yaklaştıkça kendimi hazırlayacağımı düşünüyorum.
14	TMS ve TFRS hakkındaki eksiklerimi gidermek için eğitim almayı planlıyorum.
15	TMS ve TFRS kullanımı işletmelerin denetimlerini kolaylaştıracaktır.
16	TMS ve TFRS uygulanmasına yönelik hizmet veren firmaların sayısı yeterlidir.
17	Şirketlerin iç kontrol sistemi TMS ve TFRS uygulanması için yeterlidir.
18	Mevcut muhasebe programları ile TMS ve TFRS'ye uygun raporlama ve kayıtlama yapılabileceğini düşünüyorum.
19	Muhasebe uygulamalarında temel alınan vergi yasalarımız TMS ve TFRS ile uyum içindedir.
20	TMS ve TFRS'de yapılan açıklamalar uygulama için yeterli seviyededir.
21	TFRS veya UFRS muhasebe uygulamalarında ve finansal tabloların hazırlanmasında oldukça farklılık getirecektir.
22	TMS ve TFRS'ye uygun hazırlanmış finansal tabloları okumak ve anlamak daha kolay olacaktır.
23	TMS ve TFRS'nin uygulamaya geçmesiyle birlikte işletmeler para ve sermaye piyasalarından daha kolay fon sağlayacaklardır.

Anketin son bölümündeki beşli likert ölçekli sorular, meslek mensuplarının standartları uygulamalarının değerlendirilmesine yönelik olup, 23 önermeden oluşmaktadır. Bu önermeler; Kesinlikle katılmıyorum(1), Katılmıyorum(2), Kararsızım(3), Katılmıyorum(4) ve Tamamen

Katılıyorum(5)'dan oluşmaktadır. Ankete katılanların verdiği cevapların frekans, yüzde, ortalama ve Standart Sapması aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 8. Meslek Mensuplarının Muhasebe Standartları Uygulamasına Bakış Açıları

Sorular	Frekans ve Yüzdeler	Katılım Derecesi					Ortalama	Standart Sapma
		1	2	3	4	5		
1	Frekans	7	13	15	15	2	2,8462	1,1094
	Yüzde	13,5	25	28,8	28,8	3,8		
2	Frekans	4	21	18	9	-	2,6154	0,86668
	Yüzde	7,7	40,4	34,6	17,3	-		
3	Frekans	5	11	12	21	3	3,1154	1,11415
	Yüzde	9,6	21,2	23,1	40,4	5,8		
4	Frekans	8	17	19	8	-	2,5192	0,93914
	Yüzde	15,4	32,7	36,5	15,4	-		
5	Frekans	7	20	15	9	1	2,5577	0,9983
	Yüzde	13,5	38,5	28,8	17,3	1,9		
6	Frekans	7	12	18	13	2	2,8269	1,0796
	Yüzde	13,5	23,1	34,6	25,0	3,8		
7	Frekans	5	10	10	23	4	3,2115	1,14338
	Yüzde	9,6	19,2	19,2	44,2	7,7		
8	Frekans	4	11	12	20	5	3,2115	1,1261
	Yüzde	7,7	21,2	23,1	38,5	9,6		
9	Frekans	7	20	7	13	5	2,7885	1,24202
	Yüzde	13,5	38,5	13,5	25,0	9,6		
10	Frekans	3	10	9	22	8	3,4231	1,14354
	Yüzde	5,8	19,2	17,3	42,3	15,4		
11	Frekans	6	12	13	16	5	3,0385	1,18754
	Yüzde	11,5	23,1	25,0	30,8	9,6		
12	Frekans	4	9	9	21	9	3,4231	1,19388
	Yüzde	7,7	17,3	17,3	40,4	17,3		
13	Frekans	2	6	8	29	7	3,6346	0,99072
	Yüzde	3,8	11,5	15,4	55,8	13,5		
14	Frekans	3	3	10	25	11	3,7308	1,05003
	Yüzde	5,8	5,8	19,2	48,1	21,2		
15	Frekans	2	4	11	25	10	3,7115	0,99679
	Yüzde	3,8	7,7	21,2	48,1	19,2		
16	Frekans	6	14	18	12	2	2,8077	1,04859
	Yüzde	11,5	26,9	34,6	23,1	3,8		
17	Frekans	9	13	13	13	4	2,8077	1,22135
	Yüzde	17,3	25,0	25,0	25,0	7,7		
18	Frekans	3	9	13	21	6	3,3462	1,08256
	Yüzde	5,8	17,3	25,0	40,4	11,5		
19	Frekans	4	12	15	15	6	3,1346	1,13809
	Yüzde	7,7	23,1	28,8	28,8	11,5		
20	Frekans	4	18	16	14	-	2,7692	0,94174
	Yüzde	7,7	34,6	30,8	26,9	-		

21	Frekans	3	8	8	26	7	3,5	1,09365
	Yüzde	5,8	15,4	15,4	50,0	13,5		
22	Frekans	2	6	7	28	9	3,6923	1,02016
	Yüzde	3,8	11,5	13,5	53,8	17,3		
23	Frekans	2	5	12	20	13	3,7115	1,07259
	Yüzde	3,8	9,6	23,1	38,5	25,0		

Tablodan da anlaşıldığı üzere meslek mensuplarının muhasebe ve raporlama standartları uygulamalarının geleceğine yönelik algıları genel olarak değerlendirildiğinde aşağıdaki sonuçlar ortaya konmuştur.

- TMS ve TFRS genel bilgileri ve uygulamaları hakkında gerekli donanımına sahip oldukları algısı dengeli bir şekilde dağılmıştır.
- Mesai arkadaşlarının TMS ve TFRS genel bilgileri ve uygulamaları hakkında gerekli donanımına sahip oldukları algısına katılmayan ve kararsız kalanlar ağırlıktadır.
- Genel olarak TMS ve TFRS uygulamaları hakkında soru işaretlerim bulunmakta sorusuna algı dengeli bir şekilde dağılmıştır.
- Meslektaşlarının TMS ve TFRS hakkındaki bilgi düzeyinin benden daha iyi olduğuna olumsuz düşünenlerin sayısı oldukça fazladır.
- Türkiye'deki tüm işletmelerin TMS ve TFRS uygulamalarına geçmesi için gerekli şartların yeterli olgunluğa eriştiğine inanıyorum sorusuna algısı olumsuz ve kararsızların ağırlığı fazladır.
- TMS ve TFRS uygulamalarına geçişte zorlanacağını düşünenler çoğunluktadır.
- Osmaniye'de TMS ve TFRS uygulamalarına geçişte sorun yaşanacağını düşünenlerin fazlaca olduğunu görülmektedir.
- Türkiye genelinde TMS ve TFRS uygulamalarında sıkıntı yaşanacağına dair endişelerim var sorusuna algısı eşit bir şekilde dağılmıştır.
- TMS ve TFRS uygulamalarına geçilmeden önce muhasebe meslek elemanlarına yeterince bilgi verildiğini düşünüyorum algısı daha çok kararsız ve katılmayanlardır.
- Meslek elemanlarının uygulamalar hakkında yeterli pratiği olmayanların çoğunlukta olduğu görülmektedir.
- Muhasebe standartlarının tüm işletmeler için uygulanmasının gereksiz olduğunu algısı dengeli bir şekilde dağılım göstermektedir.
- Muhasebe standartları uygulaması meslek mensuplarının iş yükünü arttıracığı belirtilmiştir.
- Muhasebe standartları için hazır değilim ancak zaman yaklaştıkça kendilerini hazırlayacağını düşünmektedirler.
- TMS ve TFRS hakkındaki eksiklerini gidermek için eğitim almayı planlamaktadırlar.
- TMS ve TFRS kullanımı işletmelerin denetimlerini kolaylaştıracağını düşünmektedirler.
- TMS ve TFRS uygulanmasına yönelik hizmet veren firmaların sayısının yetersizliğinden yakınmaktadır.
- Şirketlerin iç kontrol sistemi TMS ve TFRS uygulanması için yetersiz olduğunu belirtmektedirler.
- Mevcut muhasebe programları ile TMS ve TFRS'ye uygun raporlama ve kayıtlama yapılabileceğini düşünenler eşit bir şekilde dağılım göstermiştir.
- Muhasebe uygulamalarında temel alınan vergi yasalarımız TMS ve TFRS ile uyum içinde olduğu algısı eşit bir şekilde dağılım göstermiştir.
- TMS ve TFRS'de yapılan açıklamaların uygulama için yeterli olmadığı görüşündedirler.
- TFRS veya UFRS muhasebe uygulamalarında ve finansal tabloların hazırlanmasında oldukça farklılık getireceğini belirtmişlerdir.
- TMS ve TFRS'ye uygun hazırlanmış finansal tabloları okumak ve anlamak daha kolay olacağını belirtmişlerdir.
- TMS ve TFRS'nin uygulamaya geçmesiyle birlikte işletmeler para ve sermaye piyasalarından daha kolay fon sağlanacağını belirtmişlerdir.

Muhasebe meslek mensuplarının TMS ve TFRS uygulamalarına yönelik algılarında ve uygulamaya hazır olup olmadıklarına ilişkin algılarında gruplar arasında anlamlı farklılık bulunup bulunmadığına yönelik yapılan t-testi ve Anova testi sonuçlarına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 9. Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

YARGILAR	Erkek	Kadın	Anlamlılık Düzeyi
TFRS veya UFRS muhasebe uygulamalarında ve finansal tabloların hazırlanmasında oldukça farklılık getirecektir.	3,69	3,48	0,099

Yapılan “t-testi” sonucuna göre cinsiyete göre “TFRS veya UFRS muhasebe uygulamalarında ve finansal tabloların hazırlanmasında oldukça farklılık getirecektir.” ifadesine bakışta %10 anlamlılık düzeyinde anlamlı farklılık bulunmaktadır. Bu ifadeye erkek meslek mensuplarının kadınlara göre daha yüksek düzeyde katılım gösterdikleri görülmektedir.

Tablo 10. Yaş Gruplarına Göre ANOVA Testi Sonuçları

YARGILAR	20-34	35-44	45-54	55 ve üstü	ANOVA
TMS ve TFRS uygulamalarına geçişte zorlanacağımı hiç sanmıyorum.	2,12	2,67	3,26	2,78	,077
TMS ve TFRS uygulamalarına geçilmeden önce muhasebe meslek elemanlarına yeterince bilgi verildiğini düşünüyorum.	3,00	2,67	3,32	2,44	,070
TMS ve TFRS hakkındaki eksiklerimi gidermek için eğitim almayı planlıyorum.	4,50	3,33	3,53	4,11	,037
Muhasebe standartları için hazır değilim ancak zaman yaklaştıkça kendimi hazırlayacağımı düşünüyorum.	4,12	3,07	3,68	4,00	,040

Tablo 10’de yer alan “ANOVA” testi sonuçlarına göre “TMS ve TFRS hakkındaki eksiklerimi gidermek için eğitim almayı planlıyorum.” ve “Muhasebe standartları için hazır değilim ancak zaman yaklaştıkça kendimi hazırlayacağımı düşünüyorum.” önermelerine bakışta yaş grupları arasında %5 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmaktadır. “TMS ve TFRS uygulamalarına geçişte zorlanacağımı hiç sanmıyorum.” ve “TMS ve TFRS uygulamalarına geçilmeden önce muhasebe meslek elemanlarına yeterince bilgi verildiğini düşünüyorum.” önermelerine bakışta yaşa göre %10 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunduğu görülmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının muhasebe standartları ile ilgili düşünceleri ve bakış açıları Osmaniye ili muhasebe meslek mensupları örneğinde anket yöntemi kullanılarak araştırılmıştır. Araştırmada, muhasebe meslek mensuplarının; Türkiye’deki tüm işletmelerin TMS ve TFRS uygulamalarına geçmesi için gerekli şartların yeterli olgunluğa erişmediği ve meslek mensuplarının standartlar konusunda bilgi eksikliği olduğu, TMS ve TFRS hakkındaki eksiklerin giderilmesi için eğitim almayı plânladıkları, TMS ve TFRS kullanan işletmelerin denetimlerinin kolaylaşacağı, TMS ve TFRS’ye uygun hazırlanmış finansal tabloları okumanın ve anlamının daha kolay olacağı algısı belirlenmiştir. Ayrıca, çalışma sonuçlarına göre; muhasebe meslek mensuplarının TMS ve TFRS geçişe yönelik algılarında cinsiyet ve yaş gruplarına göre anlamlı farklılık bulunduğu tespit edilmiştir.

TMS (TFRS)’nin yeterince anlaşılması ve yaygınlaşması için şu yararların elde edilebileceği planlanmaktadır.

- Doğru, anlaşılabilir, etkin, kaliteli finansal raporlama sistemi
- Yabancı yatırımcının dikkatini çekebilme
- Global operasyonlarla olan entegrasyonun hızlanması
- Grup içinde standart tek düzen hesap planı
- Global piyasalarla kıyaslanma imkanı
- Bütçenin uluslararası standartlara göre hazırlanması imkanı
- Gelişen İşletmeler Piyasası (GİP) gibi girişimler için hazır olmak

KAYNAKÇA

- Abdioğlu H., Kılıç İşgüden B, Yavuz S. & Kuş T. (2014), "Muhasebe Standartlarının Uygulana Sürecinde Muhasebe Meslek Mensuplarının Standartlara Bakış Açılarının ve Mesleki Yetkinliklerinin İncelenmesi Üzerine Balıkesir İlinde Bir Araştırma", Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 207-219
- Bengü H., Özdemir S. & Çelik S. (2014), "Niğde İlindeki Muhasebe Meslek Mensuplarının Finansal Raporlama Standartlarına Bakış Açılarının Amprik Olarak Değerlendirilmesi", Niğde İİBF Dergisi, 1-29
- Can İ., & Gör Y. (2011), "Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Meslek Mensupları Arasında Bilinirlik Düzeyini Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma (Ankara ve Çankırı İlleri Örneği)", Word of IFRS Dergisi, 5-9.
- Elitaş C., Karakoç M. & Özdemir S. (2011), Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartları Word of IFRS
- Çankaya F. & Hatipoğlu O. (2011), "Türkiye'de Uluslararası Muhasebe Standartlarının Uygulanabilirliğini Faktörlerin Meslek Mensuplarınca Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma", International Journal of Economic and Administrative Studies, 4 (7) 61-68
- Hair J., Anderson, Rolph E., Tatham, Ronald L., & Black, William C., (1998), Multivariate Data Analysis (Fifth Edition). New Jersey: Prentice-Hall. Inc.
- http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/ias_en.htm#adopted-commission
- <http://notoku.com/uluslararasi-muhasebe-standartlari-ve-uyumlastirma-calismalari/#ixzz3ug3QafKT>
- <http://www.kgk.gov.tr/contents/files/pdf/egitim/marmara/MuhasebeStandartlari.pdf>
- http://www.denetimnet.net/UserFiles/Documents/2011/Yeni_TTK_ve_UFRS_uyumlu_TMS_ye_gecis.pdf
- Hatunoğlu Z., Uçaktürk M. & Kılı M. (2013), Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Bilinirlik Düzeyine Üzerine Kahramanmaraş'ta Bir Alan Çalışması", Niğde İİBF Dergisi, 51-62.
- Kurcan F., Uyar S. & Tetik N. (2013), "Meslek Mensuplarının UFRS'ye Bakış Açıları ve Farkındalık Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma", Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, 15-28
- Özulucan A., Bengü, H. & Özdemir, F. S., (2010), "Meslek Mensuplarının Güncel Sorunları, Uygulamada Karşılaştıkları Yetersizlikler ve Meslek Odalarından Beklentilerinin Unvanları ve Mesleki Deneyim Süreleri Yönüyle İncelenmesi: Türkiye Genelinde Bir Araştırma", Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, 31.
- Usul H., & Özdemir O. (2007), "Türkiye Finansal Raporlama Standartları Uygulamasında Geline Aşama Ve Göller Bölgesi Kobi'lerinde Muhasebeden Sorumlu Yöneticilerin Bakış Açıları", Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 72-82
- Yel T. & Erdem M. S. (2015), Muhasebe Meslek Mensuplarının UFRS Hakkındaki Farkındalık Düzeylerinin Tespiti: Bolu İli Örneği, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 217-231
- www.ifrs.org/About-us/.../What-are-IFRS.aspx